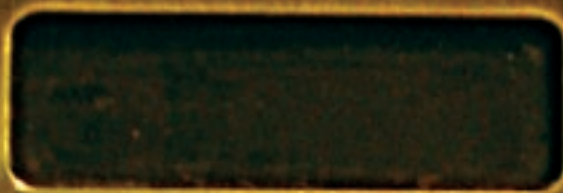

HEIS MONTØREN

▼ Nr. 3-2005 Årgang 37 ▲

Medlemsblad for Heismontørenes Fagforening

Leder av HMF, Rune Larsen

Innhold

HMF avd/klubb	1-3
Mangel på fornuft og rettferdighetssans	4
Utdanning – Fagbrev – Elektrofag	5
Kunden har alltid rett	6
Fallulykke på Gjøvik	6
Ulykker i 2004	7
Ny kamp for heiskontrollen?	9
Norsk Sykepleierforbund	9
«Fra fattig til rik»	11
Der ingen skulle tru at nokon kunne bu	13
Årets lærlinger på Opphei	14
Feil heis på feil sted	15
Jubileumsfesten	16

Bransjens ryddighet og seriositet er blitt bygd opp gjennom mange tiår. Det være seg respekten for avtaleverk, arbeidsmiljølov og ikke minst kunnskap. Alt dette handler om å ha teft i det politiske samfunn i sin helhet, det å være samfunnsbevisst og interessert, ikke bare skjule blindt til markedsliberalismen og økonomisk sneversynet.

Vi ser forsøk på «unnamanøvrering» av arbeidsmiljølov, heisoverenskomst og ikke minst de offentlige etater som skal godkjenne og gi ansvarsrett.

I Heisleverandørenes Landsforening var de «store gutta» samla med få unntak. Thyssen var en av disse, men oppkjøp og eierskap for å utvide totale markedsandeler har trolig vist en bakside av medaljen. Dette skal også takles.

Thyssen eier 51 % av Sanne Spesialheiser, og burde utøve bedre styring og kontroll med sin nyervervede bedrift som de har tatt med seg inn i HLF-folderen. Arbeidsmengden er stor i de aller fleste bedrifter i bransjen. Innleie fra bedrifter innenfor konsernene foregår, men i henhold til gjeldende regler og tariff/overenskomst. Noe annet utføres av Thyssen-kontrollerte Sanne Spesialheiser. Sanne Spesialheiser har for orienteringens skyld undertegnet på at heisoverenskomsten er gjeldende med EL&IT forbundet.

Faste ansatte slutter i Sanne Spesialheiser, en blir leiet inn igjen som et enkeltmannsforetak, en annen etablerer Monster Montasje A.S, og blir brukt av Sanne Spesialheiser. De har som formål å leie ut arbeidskraft, primært tilbake til der hvor de var fast ansatt. Altså en virksomhet som baserer sin drift på utleie.

Da er spørsmålet til HLF bedriftene; er dette i samsvar med omfangsparagrafen i heisoverenskomsten, og er dette konkurranse på like vilkår? Arbeidsmiljøloven og overtidsbestemmelsene skal ha vært et hovedpoeng med «nyetableringene» ut av Sanne Spesialheis.

At direktøren i Thyssen, som også til daglig leder HK-Service i Bergen, og som ikke minst er styreformann i Sanne Spesialheis, ikke ser sitt ansvar og plikt til å rydde opp under Thyssen-paraplyen er ubegripelig. Men det er trolig slik kultur HLF-bedriftene har slitt med i årevis? At det er denne bedriftskultur som skal få innpass i de omtalte seriøse konsernvirksomheter er og blir en utfordring spesielt for Thyssen.

Ønsker en å være seriøs, så tar en organisasjonene, lovverk samt offentlig forvaltning og instanser på alvor. Heismontørenes fagforening følger med, og vi får opplysninger om det aller meste innenfor bransjen, og vi veit ... og vi iverksetter tiltak. Foreningen teller mange medlemmer i mange landsdeler og vi har mange gode venner innenfor byggebransjen både i og utenfor landets grenser. Vi innehar et nettverk som det skal mye til for å omgås når det gjelder heisarbeid.

Vi kommer aldri til å gi opp at heisbransjen skal være seriøs, ryddig og ligge i «tetsjiktet» – uansett hvor lure og kreative konstallasjoner som oppstår.

Lykke til HLF. Dere får utfordringen til å være med på «opperasjon (heis) rusken»!

Heismontørenes Fagforening vil selvfølgelig benytte anledningen med å gratulere Schindler med 60-års jubileum i år. Dette skal feires med arrangement i Vennesla for ansatte i september.

Den største gratulasjonen går allikevel til Heismontørenes Fagforening og våre medlemmer med 75-års jubileum i år. Dette skal seg som hør og bør feires med stort begivenhetsrikt selskap i desember. Vi gleder oss!

Ha en fin høst med valg, jakt og fiske!

HEISMONTØREN

Redaktør: Geir Løkke

I redaksjonen: Tor Erik Lundberg

Nr. 3–juni 2005

Redaksjonell adresse:
HEISMONTØREN
Schweigaards gate 34 f, oppgang 2
0191 Oslo
Telefon: 22 17 45 50
Telefax: 22 17 45 53
E-post: heis@heis.no

Årgang 37

Layout og foto: Redaksjonen
Ettertrykk anbefales når kilde er angitt.
Sats og trykkjeneste: GAN Grafisk AS
Opplag: 1000
Redaksjonen er avsluttet 1. september 2005
Neste nummer: desember 2005
Neste deadline: 25. november

Bergen

Svein Arild Pedersen

Vil begynne med å beklage min skrivefeil i forrige innlegg, der eg skrev Tore Altgodt som skulle vore Tore Alkholt.

Ellers har det vore stille i for- eningslokala i Bergen. Men alle møter med ny giv og godt mot nå i begynnelsen av september, etter ein lang ferie. Det ser også ut for at manglende ekstrakontingent fra HK-Service nå begynner å ordne seg, dette vil bli lagt frem på førstkommande styremøte i Bergen.

Drammen

Karl Fredrik Brurberg

Sommeren er nå slutt, og høsten nærmer seg raskt. Arbeidsmengden her i Drammen har nok ikke blitt mindre etter ferien, noe en kanskje skulle ønske etter en fin sommer ferie med masse fint vær og late dager. Denne høsten er det valg så da må man bare huske å stemme på riktig parti. Vi sees på Landsrådet.

Hed/Opp

Arild Nysted

For uten det som er beskrevet i de to innleggene Lasse Aga har skrevet om hendelser her i avdelinga (ulykke og fikling med heis) har det ikke skjedd så mye.

Men litt om arbeidssituasjonen i Hed/Opp: Fellesnevneren for nesten alle firmaene er at det er veldig mye å gjøre om dagen. Mye av grunnen for dette er at det fortsatt er et etterslep etter konflikten, pluss at det også er solgt mye heiser i senere tid.

Følgene av dette er at det er mye arbeidskraft som er hentet inne fra utlandet, og det er da viktig å passe på så det ikke «går over stokk og stein» med lønns og arbeidsforhold for disse.

Men med mye arbeid skapes det arbeidsplasser, og da kan vi ønske to nye lærlinger, en i KONE og en i OTIS, velkommen til avd. Hed/Opp.

GOD HØST

Møre og Romsdal

Rettelse: Rapporten fra Møre og Romsdal i forrige nr. av

HM var skrevet av Joar Vadset,

ikke Jan Refsnes

Joar Vadset

Nå er vi akkurat ferdig med ferien og vi har kommet i gang igjen. Siden sist kan vi melde at Erlend Andberg har blitt far, resultatet ble en gutt. Vi gratulerer!! Ifølge Erlend er sønnen flink og sover hele natten, og det er bra.

Videre så har det ikke skjedd så mye, bortsett fra MONSTER (ikke bli redd) Montasje. To mann fra Sanne Spesialheis har sluttet i jobben sin for å starte eget firma. Formålet er å leie seg inn til Sanne igjen. Dette er en skummel utvikling som vi ikke setter pris på. Fyldigere info finnes andre steder i Heismontøren (regner jeg med). Når det gjelder arbeidsmengde er situasjonen variert. Kone, avd Ålesund har tre mann, hvorav kun en mann er i regionen for å utføre service ol. To mann er til enhver tid utabys, så de har ikke mye nymontasje. Reber avd. Ålesund har bra å gjøre utover høsten. Reber avd. Molde har veldig mye å gjøre utover høsten. Sanne Spesialheis har også mer en nok å gjøre.

Nå går det mot høst, og de fleste har nok å drive på med. Hjortejakta begynner 10. september, og det sysselsetter mange jegere.

Oslo

Rune Larsen

Det koker i «gryta» og omegn for tida med arbeid for bransjen. Selvfølgelig har dette med etterslepet av konflikten

å gjøre, en konflikt som arbeidsgiverne våre lot NHO føre bransjen ut i på så selvfølgelig krav som at norske arbeids- og lønnsbetingelser skal gjelde for arbeid i Norge og at bedriftene ikke skal utøve noe form for sosial dumping i heisbransjen.

Som om ikke dette var nok for arbeidsgiverne i bransjen, så lar de blindt NHO gå aktivt inn og styre bedriftenes lokale forhandlinger.

Uansett er det også i nærmeste framtid enormt med arbeid som skal utføres, og dette vil medføre høy aktivitet for de heisfirmaer som er i hovedstaden og nærliggende områder.

Stavanger

Jan Refsnes

Hei igjen.

Nok en sommer er passert. Laksesesongen for noen er på hell, mens andre igjen er i begynnelsen på jakta. For Rogalendinger sin del har sommeren vært det man kan kalle bedrøvelig med mye regn, vind og kaldt. Ett lyspunkt er det jo at Viking nærmer seg toppen igjen der laget rettelig hører hjemme.

Akkurat nå er det valget som opptar mest tid (utenom jobben altså). Det brettes og leveres ut valgmateriell over en lav sko, og alle håper på at nettopp deres parti vil gå fram. I den anledning vil jeg få lov til å bruke noen linjer her med ett hjertesukk.

Jeg bor i en by som heter Sandnes. I den byen har det i alle år vært de borgerlige som har styrt. Og i den perioden som vi er inne i nå styres byen av 11 personer fra Fremskritt-partiet og 12 i fra Høyre. At de har også noen fra pensjonistpartiet og KRF med seg gjør jo ikke saken bedre. I følge statistikk og også det vi føler på kroppen ligger denne byen dårligst an nå det gjelder

- 1 Eldreomsorg
- 2 Skole (Rektorer slutter, klarer ikke mer nedskjæring)
- 3 Rusomsorg (byen har ett av de størst voksende rusproblemer i Norge. Frivillige organisasjoner

betaler en gateprest for å vise litt omsorg. Kommunen har ikke råd.)
4 Barnehageplasser
5 Alderhjem

Det siste utspillet nå for å spare penger var at hjemmehjelpen skulle kun vaske hver 3.uke. En bagatell, som vår Høyre-ordfører kalte det.

Så til saken. Sørg for at denne sammensettingen av disse partiene ikke får lov til å innta vårt storting. På forhånd takk.

Ellers er der mer enn nok å gjøre i Rogaland for alle firmaene.

Hilsen Jan

Trondheim

Roar Strand

Nå er ferien over og gutta er tilbake på jobb igjen. Arbeidsmengden er fremdeles meget stor i alle bedriftene. Vi har så vidt kommet i gang på kontoret, og møteaktiviteten er ikke så stor for øyeblikket. Vi har hørt om et firma som heter Monster Montasje, men det har ikke vært noen forespørsel eller noen som har sett dette firmaet noen steder i Trøndelag. Det er turnering i Tromsø snart, og Trønderheis er i rute.

Stå på gutter

Vestfold/Telemark

Ståle Hovland og Jon Magnus Hauen

Denne gangen var det ikke vanskelig å finne tema å skrive om i Heismontøren. Det som folk i Telemark er mest opptatt av for tiden, og spesielt i Grenland, er nedleggelsen av Union (Norske Skog).

Torsdag 25. august var det stormønstring i Skien med godt over 10000 mennesker til støtte for de 380 industriarbeidsplasser og de ca 700 andre som er involvert i Union. Politikere fra alle partier var det også. Fra Fr.p til RV med Stoltenberg i spissen. Jeg tror selv de mest garvede

politikere fikk en klump i halsen når de kom opp på scenen og så en makeløs mobilisering. Alle 10000 hadde fakler og t-shirt med logo LA UNION LEVE. Det kom mange lovord fra politikere, så vi får se om de står ved dette etter 12. september. Programmet ellers på mønstringa var to rustne herrer (som ikke hadde mye pent å si om Oksum og kompisen hans). Det var også gladjazz, skuespill fra scenen, ballongslipp og postkortaksjon der jeg gjerne skulle sett postkassa til Oksum når han får over 10000 postkort med underskrift og LA UNION LEVE logo. Avslutningen var et gedigent fyrverkeri. Jeg håper og tror det skal bli vanskelig for Oksumrampen å legge ned Union etter dette.

LA UNION LEVE

Østfold

Øyvind Larsen

Avdelinga avholdt medlemsmøte og sommeravslutning før ferien. Meget bra fram møte. To tyske montører som jobba for Kone var også invitert.

Det ble tatt en oppsummering av streika. Vi hadde diskusjon rundt synspunktet til HLF om at lokal avtale om penger til medlemstilskuddet er tariffstridig.

Konegutta var ansvarlig for mat, drikke og fyr på grillen.

Vi starter snart innebandysesongen. Det blir spennende å se lagene utover høsten.

Følgende overganger meldes:

Kone: Kenneth Bye (eks Otis)

Dag Øystein Myhrer (lærling)

Otis: Trond Lundby (eks. Sanne)

Reber: Tor Erik Lundberg

(eks Reber Oslo)

Otis

Roar Strand

Det er ikke skjedd mye etter ferien. Stemningen blant medlemmene er fremdeles ikke bra da flere har skiftet firma. Det er også begynt å slutte folk i administrasjonen. Bedriften har ikke kommet tilbake til forhandlingsbordet etter bruddet. Det har i skrivende stund heller ikke blitt noen løsning på innleieferholdene. Vi håper at bedriften skal komme oss i møte snart så det blir litt ro i bedriften. En stabil arbeidsstokk er den mest effektive løsningen. Vi har mer enn nok arbeid i lang tid fremmover.

Stahl

Espen Milli

Sommeren som aldri kom er for lengst forbi, og det blir mørkere dag for dag. Men så kom valget og plutselig ble det lysere igjen.

Det blir en spennende høst både når det gjelder bransjen, og hvordan vår nye regjering vil ta fatt på sine oppgaver. Vi får bare tro dem på sine løfter om både bedre skole og eldreomsorg, samt reversering av arbeidsmiljø-loven, 13-timers arbeidsdag og midlertidige ansettelse.

På Stahl har det ikke skjedd noe siden forrige heismontør kom ut. Vi har alt for mye å gjøre, heisene blir levert for sent til bygga, og ingen orker å jobbe overtid. Innleiebølgen har spredt seg til oss også. Vi jobber med innleieavtale som skal sørge for at det også for de innleide blir innbetalt medlemstilskudd.

Vi har fått et tilbud fra bedriften, og det er 12,- pr time, men ikke noe til medlemstilskudd. Bedriften hevder som alle andre at det er skattemessige problemer som er grunnen. Vi håper at vi snart blir ferdig med de lokale forhandlingene for 2004 og 2005, slik at vi får økt trivsel på jobben igjen, noe som helt sikkert vil påvirke produktiviteten. Det knytter seg også noe spenning til hvem som blir vår

nye sjef i Oslo, da Christian Kvaal har sluttet.

Stahlklubben gleder seg veldig til Tromsø turen og heiscupen, som vi skal vinne i år! Slik som Vålerenga kommer til å gjøre i cupen og serien. Vi ses i Tromsø!!

Thyssen

Vidar Holm

Arbeidstilgangen på Thyssen er mer enn bra, og bedriftens behov for innleie av arbeidskraft er per i dag like stor som ved gjenopptagelsen av arbeid etter streika.

Thyssen-klubben ønsker utenlandske kolleger hjertelig velkommen til Norge, og forventer at bedriften følger avtaleverket i denne forbindelsen. Vi er dessverre i dag nødt til å konkludere med at bedriften i liten grad er interessert i et samarbeid med klubben. Det drøftes ikke med de tillitsvalgte om det er reelt behov for innleie før det gjennomføres. Dette mener bedriften de har gjort en gang for alle ved en generell drøftelse om innleie som sådan.

Klubben får heller ikke tilgang på dokumentasjon på at norske vilkår faktisk følges. Dette er vel ganske underlig. Etter en 5 måneder lang konflikt, hvor sosial dumping er tema og HLF-bedriftene fremstiller kravet vårt som utidig, dumt og unødvendig. Spesielt det siste har vært hevdet gjentatte ganger, det finnes ingen grunn til å lage slike avtaler i denne bransjen fordi det ikke foregår sosial dumping i heisbransjen. Det ville heller aldri bli aktuelt å drive sosial dumping i denne bransjen, fordi lokalt avtaleverk ikke åpnet for muligheten. Fortsatt er det umulig for bedriftene (i hvert fall for Thyssen) å skrive under på et dokument hvor det står at partene skal samarbeide for å unngå sosial dumping i bransjen.

Åpenhet er første forutsetning for tillit. Når HLF-bedriftene holder sine kort så tett til brystet som de gjør skaper det et mistillitsforhold til ledelsen i bedriften, som jeg trodde vi var tjent med å slippe.

Reber Schindler

Richard Dalberg

Ikke mye har skjedd i lokale forhandlinger siden sist. Vi står like fast som de andre klubbene. Det står og faller på om medlemstilskuddet på kr 5,- er tariffstridig eller ikke. Dette er jo veldig enkelt å løse ved at HLF sier seg enige med oss i at dette ikke er tariffstridig. Ja, det er faktisk så enkelt, da det er partene som er eier av tariffavtalen.

I tillegg så påstår HLF at hele pensjonsordningen i HMF er skattestridig uten at de kan forklare hvorfor. Bedriftene betaler inn til ordningen, via HMF, av beskattede midler og utbetalingen fra ordningen beskattes også, så det er vel liten tvil om at det skattemessige er i orden. Dette betyr vel derfor at våre arbeidsgivere ikke ønsker at HMFs uføre- og pensjonsforsikring skal bestå ... og så lurer de på hvorfor vi er sure!

Ellers i Reber så er det godt med arbeid ut året i stort sett hele landet. I Oslo har det blitt ansatt tre mann fra Thyssen på service, og en fra Otis på

montasje. I tillegg til dette så har Karl Martin Blakisrud kommet tilbake til Osloavdelingen etter to år med heisarbeid i Australia.

Det har også vært utskiftninger i klubben internt etter at Svein Haugen trakk seg som hovedtillitsvalgt og Richard Dalberg trakk seg som vara. Klubben har opprettet ett klubbstyre for hele landet hvor Terje Skog sitter som hovedtillitsvalgt og Øyvind Larsen er vara. Dette klubbstyret består forøvrig av Gaute Finstad, Kurt Christensen, Tore Alkholt, Eskil Mo, Tor Erik Lundberg, Vidar Johanson og Richard Dalberg. Dette styre blir sittende fram til Reberkonferansen 11. og 12. november, hvor det vil bli foretatt nytt valg.

Ønsker alle en god høst og velkommen til Heiscupen i Tromsø.

HMS

Ny HMS-ansvarlig i HMF

Hvem er jeg? Jeg heter Torgeir Testdal og jobber i OTIS. Har 20 år i heis i disse dager. Begynte i ACCESS i 1985, jobbet i mange år med montasje og servise av trappeheiser landet rundt. Tok fagbrev hos ACCESS i 2000. Fulgte med på lasset over til OTIS da vi ble kjøpt opp i 2001. Sitter som hovedverneombud i OTIS .

HUSK:

ALLE ANSATTE HAR ANSVAR FOR Å FOREBYGGE SKADE PÅ SEG SELV, ANDRE OG UTSTYR.

TENK FØRST – FÅ OVERSIKT OVER EVENTUELLE FARER – SIKRE DEG – SÅ JOBBE

Jeg treffes på tlf: 95 19 21 15 eller mail: hms@heis.no

Mangel på fornuft og rettferdighetssans

Richard Dalberg

Først ville de ikke ha tiltak mot sosial dumping, og nå vil de fjerne en 3 år gammel ordning som vil sørge for en verdig alderspensjon og gi en ufør 20 åring ett verdig liv. Deres eneste gjenstående argument er at de må være lojale mot HLF (les NHO). Heisbransjens direktører ønsker nå HMFs interne uføre- og pensjonsordning dit pepper'n gror. Det er tydelig at de mangler enhver form for fornuft og rettferdighetssans!

Etter en fem måneder lang streik om verdens mest rettferdige krav om tiltak mot sosial dumping i heisbransjen ble vi heismontører avfeid med en «kjøpt» avgjørelse om tvungen lønnsnemnd. Vi ble stående igjen uten å vinne frem våre argumenter ovenfor våre direktører i HLF.

Det var ikke mulig å nå igjennom i HLF med å få til en avtale i heisbransjen som ville forhindre sosial dumping. HLF stod samlet om denne avgjørelsen og lot seg ikke rikke, men til hvilken pris?

I ettertid, og også under streiken, gikk flere og flere bransjer inn for avtaler som skulle forhindre sosial dumping, og i dag så har mer eller mindre «hele Norge» laget avtaler som forhindrer dette ... bortsett fra heisbransjen da!

I tillegg til dette så viser det seg at noen av direktørene egentlig var enige med oss og synes det ville være greit med tiltak mot sosial dumping, noe de i alle fall muntlig har sagt til oss. Så hva var da poenget med en så lang streik?

Rettferdigheten seiret

Alle deres argumenter om hvorfor vi ikke skulle få tiltak mot sosial dumping var blitt plukket i småbiter. Direktørenes eneste gjenstående argument var at de måtte være lojale ovenfor HLFs avgjørelse om at det ikke under noen omstendigheter skulle lages noen form for avtaler eller uttalelser om tiltak mot sosial

dumping. Og da HLF innså at slaget og argumentasjonen var tapt, hadde de ingen andre muligheter enn tvungen lønnsnemnd, og tryglet politikerne om å få dette. HLF ville så gjerne kalle dette en seier, men ble snytt for den, da det som sagt viste seg at nesten hele «resten av landet» lagde avtaler for å forhindre sosial dumping. Rettferdigheten vant til slutt allikevel.

Snytt for en seier, og nok et tap over heismontørene å legge i ryggsekken ble tydeligvis for mye å hanskens med for HLF.

Kåthet vs fornuft

HLFs kåthet etter å ta heismontørene vil derfor ingen ende ta. De skal på liv og død innkassere en seier, og i sin iver etter dette har de nå kastet seg på HMFs interne uføre- og pensjonsordning. De påstår at denne ordningen ikke er skattemessig i orden, men evner ikke å forklare hvorfor. Pengene som kommer inn til denne ordningen er innbetalt av bedriftene etter at det er trukket skatt av beløpet. Pengene som går ut av ordningen blir også skattebelagt. Allikevel så står HLF på at ordningen ikke er skattemessig riktig. Direktørenes eneste gjenstående argument er nok en gang at de må være lojale ovenfor HLF!!!

Utover dette så klarer noen av dem, hver for seg, å uttale at de ønsker at HMFs uføre- og pensjonsordning må gå videre som før. De klarer rett og slett ikke stå inne for HLFs avgjørelse

og er sjanseløse i argumentasjonen om HLFs standpunkt. Hva er de da lojale mot?

Stilig å være lojal

Er det virkelig slik at direktørene i heisbransjen sin lojalitet til HLF (les NHO) er så sterk at de nå ønsker å fjerne en 3 år gammel ordning som vil gi heismontørene en verdig alderdom og en eventuell verdig uførepensjon (hvis uhellet skulle være ute). Hvor er rettferdigheten i det?

Denne ordningen vil sørge for 66 % av lønna fra fylte 67 år, og skulle uhellet være ute og man blir 100 % ufør, så vil ordningen gi 66 % av lønna fra første dag. Det vil med andre ord si at du som 20 åring kan få uførutbetaling på 66 % av lønna frem til du er 67, da går du over til å bli pensjonist. (Ordningen dekker selvfølgelig lavere uføre prosent, ovenstående er bare ett eksempel). Denne ordningen går langt utenpå de forsikringsordningene som finnes internt i bedriftene.

Det finnes mange muligheter for å enes om løsninger, men direktørene avfeier enhver diskusjon med sitt tåpelige utsagn om lojalitet ovenfor HLF. De bruker til og med argumenter som at vi heismontører er lojale ovenfor HMF, så da må vel de få være lojale ovenfor HLF. Vi heismontører er lojale ovenfor HMF fordi alle medlemmene på forhånd har gjenomdiskutert hvert eneste tema og personlig står inne for de saker som fremmes. Direktørene i heisbransjen

er tydeligvis lojale bare fordi de synes det høres «stilig» ut!

Vel, Herr direktør(er). Tenk på hvor stilig det er den dagen du står foran en ufør 20 år gammel heismontør som

sitter i rullestol og du med stolthet forteller at du var med på å fjerne en ordning som ville gitt ham et verdig liv!

Utdanning

– Fagbrev

– Elektrofag

**Erik Bråten, Distriktssekretær
EL & IT Forbundet Oslo og Akershus.**

Etter deltakelse på EL & IT Forbundets konferanse 30.08.2005 om framtidig krav til dokumentasjon, innhold av kvalifikasjoner i et fagbrev og offentlig godkjenning av bestått fagprøve kan vi bare forberede oss på harde tak. Noe skal vi som forbund ta ros for, og det er det arbeide som er gjort for å få til et såkalt utdanningsprogram innenfor elektro-området. Fagbevegelsen, ved LO, har ført en stri kamp for å få med en representant i utvalgsarbeidet når det gjelder yrkesretta utdanning.

Videre blir dette kjempeutfordring for forbundet og dets medlemmer hvis dette grunnlaget som er lagt fram fra Kvalitetsutvalget får slå rot i virkeligheten.

Innstillingen fra Clemet sine folk er selvfølgelig skrevet på en slik måte at det ser tilbøyelig fornuftig ut, men her slutter det. Det vektlegges mer teori og mindre praksis i skolen. Den grunnleggende utdanninga med konkrete henvisninger må gjennomføres i læreplanarbeidet.

Det som vi under konferansen er invitert til er elektro som eksempel, men grunnlaget er felles for alle fag. Grunnlaget for en elev på VG 1 (tidligere grunnkurs) som nevnt hovedområde, grunnleggende ferdigheter, kompetansemål og vurdering (karakterer).

Alle disse forhold som her er nevnt i innstillinga kan på en måte synes fornuftig, men taperen er eleven, fagbevegelsen, bedriften og samfunnet. Eks:

Kompetansemålene for en gutt / jente

på 16 år skyter langt utenfor disse sin rekkevidde og vil bare kunne skape tapere.

Eks. sitat fra noen kulepunkter i forslaget

Som elev (16 år) etter VG 1 skal du:

- utføre arbeidet i overensstemmelse med rutiner for kvalitetssikring og internkontroll med hovedvekt på avikshåndtering og HMS (helse, miljø og sikkerhet)
- risikovurdere og sluttkontrollere det arbeidet som utføres, og vurdere kvaliteten på eget arbeid
- kommunisere om faglige spørsmål med brukere, supportpersonell, kolleger eller representanter for andre fagområder, med et faglig presist og tilpasset språk.

Avslutningsvis kan det synes som om kompetansemålene er greie, men innenfor fagene virker det som disse eksemplene må være skrevet av, og for byråkrater. Med de krav som er satt fram under kompetansemål på VG 1 –nivå, er vår påstand at en må minst ha 10 år etter avlagt fagprøve for å greie å løse disse i hverdagen. Hvilke kompetansemål som skal ligge innenfor VG 1, VG 2 – VG 3 må defineres klarere. Retningslinjene og Stortingsmelding 30 er vedtatt med brei enighet i Stortinget. Vi kan spørre oss hvorfor ikke reaksjonene fra fagbevegelsen kom når stm. 30 var ute til høring. Det kan bli vanskelig å reversere flere urimelige forhold når det gjelder fagutdanninga.

Det er jo ikke bare dette som gir

oss utfordringer, men det ustanselige angrepet på yrkesretta utdanning, og at folk skal ha et offentlig godkjent dokument på at han/hun har bestått en fagprøve kan forsvinne.

Hvis dette får gjennomslag vil det bli bedriften du arbeider i som godkjenner deler av utdanninga gjennom bedriftens såkalte Internkontroll, og det vil si en privatisering av fagopplæringa. Noen vil få godkjenning på å legge kabelbruer, kabel eller montere bare heisestolen osv. Ytterligere blir det en svekkelse av den praktiske opplæringa med enda mer teori. Hele innstillinga bærer preg av mer teori fordi dette er billigere enn praktisk opplæring, og det er vel ikke dette en ungdom streber etter når en velger praktiske fag.

Selvfølgelig vil vi etter noen få år skjønne at vi kan bruke både hue og henda samtidig. For noen kan dette synes vanskelig.

Fagbrevet:

- Offentlig godkjenning skal videreføres
- Stoltheten over at han/hun har greid å oppnå å ta et Fagbrev.
- Helheten ved å utføre et støkke arbeid fra A–Å.
- Stolt over å kunne være medlem av et fagforbund som tar vare på våre felles i faglige utvikling i dag og framover. Samtidig er dette en grunnleggende pilar i forhold til arbeidsfolk sine lønns – og arbeidsvilkår.

Kunden har alltid rett

Lasse Aga

I slutten av april fikk vi en underlig melding fra en kunde om ulyd i en heis. I tillegg hendte det at heisen var borte?

Vi tok oss en tur, og så med en gang at her hadde det skjedd noe.

Noen hadde tatt borte dørbladet på den gamle fløydøra nede, og montert en ny flott aluminiumsdør på utsida av den gamle karmen.

En lokal elektriker hadde flytta dørkontakten, den gamle låsen fungerte helt fint og heisen gikk, dermed kunne du åpne døra nede selv om heisen ikke var der.

Heisen var borte, som kunden hadde meldt fra om.

Heisen går fra gågata i Hamar og rett opp til en kafé. De med barnevogn hadde klaga mest.

Ulyden kom fra spolen på låsen på den nye døra. Den stod trekt hele tida så lenge det var strøm på heisen.

Vi stengte heisen og den gamle døra blei fiska opp fra containeren og montert inn igjen. ▲▼

Bildet viser ny dør og gammel karm med låsreilen som har romslig med plass.

Fallulykke på Gjøvik

Lasse Aga

I sommer ramla en hjelper ned fra et stillas i Hunnsvegen på Gjøvik, hvor to hjelpere drev og montert en maskinromsløs Orona-heis sammen.

Ingen veit helt sikkert hva som skjedde, for den ene hjelper'n var aleine da han ramla ned.

I sjakta hadde de et Haki-stillas, som i utgangspunktet var montert og godkjent av et stillasefirma.

Da ulykken skjedde var stillaset delvis plukket ned, og ikke lenger godkjent, men hjelpere ville det skulle stå litt lenger. De trengte det da taua skulle legges på.

Hjelper'n stod på toppen av stillaset da en lem antagelig løsnet, skled ut

og ramla ned med mannen etter. Han datt mellom stillaset og veggen, og dumpa fra festejern til festejern, men klarte å dempe farten ved å gripe fast i wirene. Til slutt ble han hengende fast på et festejern 6 meter lengre ned. Han hadde kjempeflaks, og slapp unna med skrubbsår i ansiktet og et par sting.

Da vi besøkte anlegget dagen etter var det en montør fra Hamar sammen med hjelper'n som ikke datt ned, men et par dager etter var han i full sving igjen aleine.

«Ulykker i heis måtte vi bare regne med, vi har jo så farlig arbeid ...»

hevda ledelsen vi snakka med, dessuten skulle de slutte med Haki-stillas.

Disse gutta jobber i Hamar-firmaet Elevator, og er dessverre uorganiserte. Ledelsen i firmaet insisterer på at de følger overenskomsten, men blei litt stille da vi spurte om ikke det kun skal benyttes fagutdannede heismontører til selvstendig arbeid på heis. Så de har nok ikke engang sett overenskomsten, bare hørt at den finnes. Her har vi en jobb å gjøre.

Alle andre som jobber med heis i Hedmark og oppland var på HBU sitt utmerkede sikkerhetskurs bare noe uker før ulykka.

Ulykka er for tida under etterforskning ved Gjøvik Politikammer. ▲▼

Ulykker i 2004

Utdrag fra Norsk HeisKontroll sin Årsmelding 2004

I teknisk forskrift til plan- og bygningsloven av 1997, senest oppdatert i mai 2004, er det krav om sikkerhetskontroll av løfteinnretning etter ulykke. I veiledningen til forskriften forutsettes det at ulykkene meldes til kommunale myndigheter, og at NHK får den samme informasjonen. NHKs landsomfattende register og statistikk vil gi grunnlag for tiltak som kan bedre sikkerheten. Denne informasjonen vil også være et verdifullt underlagsmateriale i den praktiske kontrollvirksomheten og i arbeidet med regelverket.

NHK har fått kjennskap til enkelte av de registrerte ulykkene/hendelsene helt tilfeldig. Det er rimelig å anta at det er et stort antall mindre ulykker og nestenulykker som ikke blir rapportert og heller ikke kommer til NHKs kjennskap på annen måte. Ut fra det som er registrert, er det ikke grunnlag for å si noe bestemt om utviklingen i forhold til tidligere år.

I 2004 er det følgende registrert:

- 7 ulykker med personskade (merket b nedenfor), herav 3 med heiser og 4 med rulletrapper/rullende fortau;
- 6 nestenulykker/hendelser uten personskade (merket c nedenfor), herav 5 med heiser og 1 med rulletrapp.

Under heiser er det også medtatt trappeheiser og løfteplattformer.

Kort beskrivelse av ulykkene og nestenulykkene:

1c) januar 2004

Fire personer ble stående fast i en heis under besøk på et sykehjem. Det var ingen reaksjon å få ved bruk av alarmknappen. De innesperrede hadde

mobilttelefon, og de fikk ved hjelp av denne kontakt med sykehjemmets resepsjon. Etter en halv time fikk de hjelp til å komme seg ut. Ingen personer ble skadet, men en halv time med innesperring kan føles som svært lang tid, også for friske og oppegående mennesker.

2b) januar 2004

En 73 år gammel mann falt bakover i oppadgående **rulletrapp**. Fallet skjedde da mannen hadde kommet ca. 2 m opp. Det er uklart hva som førte til at mannen mistet balansen. Han bar imidlertid en pose i hver hånd og holdt seg derfor ikke fast i rulletrappens håndlist. Trappen stanset straks etter fallet, sannsynligvis fordi noen hadde reagert raskt og trykket på stoppknappen.

Mannen ble kjørt til sykehus. Det ble senere opplyst at han hadde pådratt seg alvorlige skader, uten at de endelige følger av fallet er kjent. Før ulykken skal mannen ha hatt normal helse.

3c) januar 2004

Et alarmselskap som var engasjert for å legge opp **heisalarm** hadde «gått inn» på heisens styring uten å forstå hva de gjorde. Det viste seg at de hadde foretatt en omkopling på kabelen til etasjedørene. I dette tilfellet registrerte heisstyringen en feil og blokkerte videre drift. Ingen ble derfor skadet.

Tilsvarende inngrep kan føre til at heiser for eksempel kan gå med åpne dører.

Inngrep i heisstyringen skal bare foretas av kompetente personer (heismontører).

Inngrep av andre personer er ulovlig og kan i verste fall medføre livsfare.

4b) februar 2004

En mann på vei nedover med en **paternosterheis** skled på gulvet idet han skulle gå ut i nederste etasje. Han

falt inn i heisstolen og fikk foten i klem. Han trakk straks foten til seg med full kraft, samtidig som heisstolen beveget seg ned til nedre vendeområde. Mannen har på veien ned kommet seg ut av heisstolen og ned i sjaktbunn, uten at det er mulig å fastslå nøyaktig hvordan dette har skjedd.

I det nedre vendeområdet tok ulike deler i hverandre slik at treplater ble revet løs fra stol og sjaktkledning. Heisen stoppet etter at heisstolen, som mannen hadde vært i, hadde beveget seg ca. 2 etasjer opp. Mannen kunne selv krabbe frem fra sjaktbunnen. Han var sterkt forslått og oppskrapet. Denne hendelsen kunne lett fått svært alvorlige konsekvenser.

5c) mars 2004

Heisstolen på en seteheis (**trappeheis**) løsnet under bruk. Seteheisen er installert i en privatbolig, i en trapp med svinger. Uhellet skjedde i en sving i det heisstolens armlene traff veggen. Brukeren falt mot hjørnet og ble klemt, men han fikk ikke skader og unngikk å få heisstolen over seg. Dersom uhellet hadde skjedd et annet sted i trappen, kunne brukeren fått et lengre fall og han kunne fått heisstolen (ca. 80 kg) over seg. Utfallet kunne da blitt alvorlig.

6c) mars 2004

Brannvesenet rykket ut etter melding om fastkiling av en person i en **rulletrapp**.

Da brannvesenet kom fram viste det seg at det var en persons klesplagg som hadde kilt seg fast, og at personen var løst fra de fastkilte klesplaggene. Det ble fastslått at det ikke hadde skjedd noen skade på vedkommende.

Det er ikke klart om vedkommende person var et barn eller en ungdom.

7b) juli 2004

En gutt på ca. 3 ½ år falt ned på utsiden av en **rulletrapp**, fra trappens håndlist, omtrent der håndlisten går i bue fra horisontal til skrå bane på

nedadgående trapp. Gutten har sannsynligvis lent seg mot håndlisten og blitt dratt med. Han kan ha tatt tak i håndlisten eller fått klær kilt/hektet fast. Det ble i ettertid opplyst at gutten hadde fått hull på en genser og at dette skulle ha skjedd i forbindelse med ulykken. Gutten falt ca. 4,75 m. Det ble opplyst at han fikk bruddskader og muligens hjernerystelse, men at han ikke hadde alvorlige skader.

8b) juli 2004

En eldre mann falt fremover i en nedadgående **rulletrapp**. Andre som var tilstede, trykket raskt på stoppknappen. Mannen fikk stygge kutt- og sårskader i hodet, men det er ikke meldt om alvorlige skader. Han har tydeligvis ikke holdt i håndlisten, mistet balansen og falt. Det ser ikke ut til fallet skyldes andre omstendigheter, som dytting, bremsing av trappa eller annet.

9b) august 2004

En mann på vei ut av en **heis** ble truffet i beinet av et beslag som hadde løsnet over heisdøren. Han fikk et kutt i beinet og måtte sendes til legevakten for å bli sydd. Det ble opplyst at en sene i beinet også var skadet.

Beslaget har tydeligvis vært festet på en særdeles dårlig måte. Det burde selvfølgelig sittet fast, selv ved kraftige slag mot dørkarmen. Hendelsen viser at feil med enkle ting kan få svært uheldige følger.

10b) september 2004

En gutt på 5 ½ år falt ned på utsiden av en **rulletrapp**. Det ble opplyst at gutten hadde lekt ved øvre enden av en nedadgående trapp. Han hadde så hengt seg på håndlisten for å ligge på denne og kjøre en etasje ned. Da han hadde kjørt noen meter nedover med hodet først, hadde han mistet balansen og falt ned på flisgulvet i etasjen nedenfor. Fallhøyden var antagelig ca. 4–5 m.

Gutten ble kjørt til sykehus, men ble utskrevet dagen etter. Han møtte da opp på stedet og forklarte hvordan ulykken hadde skjedd.

11c) oktober 2004

En eldre dame ble innestengt på en **løfteplattform** i en omsorgsbolig. Damen ringte uavbrutt i en halv time med alarmtelefonen på plattformen, før det ble oppnådd kontakt. Brannvesenet ble deretter varslet. De kom raskt til stedet og fikk damen ut. Damen kom ikke til skade. Hun hadde imidlertid høyt blodtrykk, og den psykiske påkjenningen kunne gitt uheldige følger. En halv time er svært lang tid når man er innestengt og ikke oppnår kontakt med noen på utsiden.

12c) oktober 2004

En **heis** startet ukontrollert under kontrollarbeid. Inspeksjonsbryteren på heisstolens tak var i posisjon for inspeksjonskjøring og heisen skulle derfor bare kunne kjøres fra stoltaket, med påholden knapp. Heisen startet imidlertid uten signal fra kjøretablået på stoltaket, mens det var to kontrollører i sjakten. Det viste seg at heisen hadde fått installert kortleser for prioritert kjøring og at aktivering av denne hadde forårsaket heisstart. Dette er en bekreftelse på at enhver endring/inngrep i heisens styring må utføres av kompetente personer med full oversikt over konsekvensene av inngrepet.

13b) oktober 2004

En mann som ikke var fagmann på heisområdet, skulle reparere en hydraulisk **vareheis**. Han gikk under heisstolen og løsnet en hydraulikkslange, uten at heisstolen var blokkert og trykket i slangen fjernet. Mannen fikk da heisstolen, på mange hundre kilo, over seg. En kollega som også arbeidet på stedet fikk raskt tak i hjelp, og heisstolen ble løftet så mye at mannen kunne hjelpes ut. Mannen ble redd, mørbanket og sliten, men unngikk skader ved et utrolig hell.

Årets oversikt over ulykker og nestenulykker gir ingen «overraskelser». Det vil alltid forekomme noen spesielle hendelser og en del hendelser som har kjente årsaksforhold. I begge tilfellene vil heiskontrollens kjennskap til disse hendelsene være viktig i arbeidet for å unngå fremtidige ulykker. Ellers er det grunn til å merke seg at svært

alvorlige hendelser kan få et mindre alvorlig utfall (jf. punkt 4 og 13) og at mindre ting kan medføre personskade (jf. punkt 9).

For **heiser** kan mangelfull alarmbetjening (jf. punkt 1 og 11) og reparasjon/inngrep av personer uten nødvendig kompetanse (jf. punkt 3, 12 og 13) medføre problemer og farer. Det er ikke uvanlig at anleggets eier eller driftsansvarlige ikke forstår hvilke konsekvenser det kan få med mangelfull alarm eller inngrep av personer uten heiskompetanse.

For **rulletrapper og rullende fortau** er det spesielt barn og eldre som er utsatt for ulykker. Det kan lett skje ulykker hvis barn leker i rulletrapp/rullende fortau (jf. punkt 7 og 10). Skader på eldre skjer oftest ved at de mister balansen og faller i rulletrapper (jf. punkt 2 og 8)

Rulletrappen (7b) undersøkes etter ulykken.
(Foto: Kay Arne Stenshemmet)

Ny kamp for heiskontrollen?

Tor Sundby

- Grunnkravet til en vellykket endring er at den fører til en forbedring

- Det er effektiviserende å videreføre ordninger som fungerer godt og som alle brukerne er vel kjente med, og samtidig endre ordninger som ikke fungerer

Dette skriver Bygningslovutvalget i sin innstilling til revidering av Plan og bygningslov, samtidig som utvalget finner paragraf 106a om heiser, rulletrapp og rullende fortau overflødig

i den reviderte lovutkastet. Altså en ordning som uten tvil har fungert godt, som alle brukere kjenner og som øker sikkerheten til brukerne!

Men så skriver de videre:

«Høringen antas å belyse om det likevel er behov for bestemmelsen, herunder regler om sikkerhetskontroll i driftsfasen»

Jeg må innrømme at det er ikke av det letteste å forstå hva som egentlig menes i slike juridiske høringsutkast. Men jeg er overbevist om at vi vil få en ny runde om privatisering – med de

samme aktørene og samme argumentene som sist. Siden heis, gjennom EL & IT forbundet, er høringsinstans, vil vi kunne gi våre argumenter også denne gang – med og uten bløtkaker. La oss like godt gjøre det klart at vi er forberedt og villig til å slåss for å videreføre en sikkerhetskontroll som har fungert til alles tilfredshet – om vi da ser bort fra private aktører som ønsker å overta den biten av heiskontrollen som gir penger i kassen.

Jeg skal ikke skrive mer, men bare be medlemmene av heis å følge med. Tidsfrist for høring er 1. desember.

Norsk Sykepleierforbund

Unni Hembre, 2. nestleder

24. september 1912 dannet Bergljot Larsson, sammen med 43 andre sykepleiere fra hele landet, NORSK SYKEPLEIERSKE FORBUND. Det står respekt av, ett år før vi fikk alminnelig stemmerett for kvinner i Norge. Hovedsakene som NSF tok fatt på i 1912 var å:

- Skape felles faglig plattform for alle sykepleiersker. Behovet for å arbeide med utdanningen lå i store individuelle forskjeller mellom de enkelte sykehus som utdannet sykepleiersker – fra 3 måneders bakgrunn til 3 års bakgrunn.

- Bedre sykepleierskenes sosiale og arbeidsmessige kår. Arbeidsdagene var harde og lange, sykepleierskenes helsetilstand var skremmende dårlig.
- Den faglige standard/moralske standard var varierende. Dette understrekes av at NSF hadde konkrete og strenge krav til vandel hos de sykepleiersker som skulle bli medlemmer.

Tre hovedområder har altså vært i fokus for organisasjonen helt siden 1912 og frem til dags dato.

1. Utdanning/autorisasjon
2. Arbeidssosiale vilkår
3. Faglig standard

Vi er en fagforening med «to bein», vi ivaretar både medlemmenes interessepolitiske forhold (herunder lønn og arbeidssosiale forhold), men vi ivaretar også den fagpolitiske utviklingen i Norge. Fagets utvikling har vært og er en stadig kamp. Vi vil bevare vårt fag og vår profesjon til pasientens beste. Det betyr blant annet at vi ikke har akseptert en reduksjon i utdan-

ningens lengde. Det er det mange som har foreslått gjennom årene. NSF har helt frem til i dag kjempet for Bergljot Larssons krav fra 1912 om 3-årig enhetlig sykepleierutdanning. Kanskje er NSF's utrettelige kamp for faget hovedårsaken til at vi fortsatt vokser og også i dag har en veldig høy organisasjonsprosent.

Men det har vært flere kamper. Sykepleierens arbeidsforhold har vært svært dårlige gjennom historien. Sykepleierne bodde på et værelse på arbeidsplassen og var dermed tilgjengelig for arbeidsgiveren hele døgnet. Da ny arbeidervernlov ble vedtatt i 1936 omfattet den «med få unntak alle arbeidsforhold til lands». 8-timersdagen var inkludert i dette. MEN: sykepleierne ble ikke omfattet av loven! Etter sterkt press fra NSF kom sykepleierne inn under loven fra i 1938. Det tok altså to år. Først etter krigen «løsnet det» mht. arbeidslivets rettigheter for sykepleierne. NSF kjempet også for sykepleierens pensjonsrettigheter. Dette må ses i sammenheng både med at sykepleierne var enslige og at de var svært avhengig

Bildet her er fra Ullevål universitets-sykehus klokken 07.00 første streikedag i 2002.

av sitt arbeidsforhold (bolig). Frem til slutten av 40-årene var det slik at sykepleiere måtte slutte i yrket hvis de giftet seg. Diakonissene fikk som de siste først på 60-tallet anledning til å fortsette i jobb hvis de hadde familie. Forbundet fikk jobbet frem et forslag slik at Stortinget i 1960 vedtok Lov om pensjonsordning for sykepleiere. Det skjedde 7 år før vi fikk alminnelig folketrygd i Norge! Loven er vi i dag svært glad for med alle de endringene som skjer i helsesektoren. De første mennene i sykepleien ble utdannet på slutten av 40-årene. Andelen menn er i dag på ca 10 %. Lønnskampen for sykepleierne har vært og er tøff. Lønnsforholdene var slette. Vi hadde utsagn fra arbeidsgivere som at «sykepleierne skal få sin lønn i himmelen». Det ble fra en av våre pionerer møtt med: «Hvis sykepleierne ikke får mer lønn her på jorden, blir de så slemme at de ikke kommer til himmelen»

Lønnskamp henger sammen med hvilke virkemidler man har til rådighet. Forhandlingsrett med påfølgende streikerett fikk vi først på slutten av 60-tallet. Tillitsvalgtapparat kom på plass i 1967, da var vi 13.000 medlemmer. Nå har vi 4500 tillitsvalgte og er straks 80 000 medlemmer. Vi har medlemmer i alle tariffområder i Norge, men har desidert flest i kommunesektoren, KS og sykehusene, NAVO.

Sykepleiernes første streik kom i 1972. Den var ulovlig. Aksjonen kom i gang i Oslo og var en spontan utenomorganisatorisk aksjon fikk stor betydning for NSF's senere forhandlingslinje. Det var første, men ikke siste gang organisasjonen havnet i arbeidsretten.

I 80-årene ble det mye fokus på sykepleiernes lønnskamp. Organisasjonen varslet plassfratredelse og ble gjentatte ganger møtt med tvungen lønnsnemnd. Bare få ganger fikk organisasjonen gå ut i reell streik. Dette henger med hvordan streikevåpnet er utformet. En blokkade hvor arbeidstakerne stenger arbeidsplassen nytter ikke for oss. Pasientene på innsiden må ha hjelp enten vi streiker eller ei. Vi må derfor tenke nytt, kanskje er ikke lovverk og streik på samme måte som i industrien det rette for oss. I 1998 fikk vi en AF (Akademikernes hovedorganisasjon)-streik i de daværende offentlige tariffområder (Staten, KS, Og Oslo kommune). Det ble ganske raskt nok en gang tvungen lønnsnemnd i Staten og i KS. Streiken i Oslo kommune ble på mange måter en historisk streik. Det var jordmødre, radiografer og sykepleiere som strei-

ket og vi streiket på en ny måte. Vi hadde en såkalt «rullerende streik». På streikesteder hvor belastningen for pasientene ble stor, sa vi at de streikende kunne gå tilbake på jobb. I stedet tok vi ut nye streikesteder i Oslo. På denne måten var det ikke lenger grunnlag for å bruke tvungen lønnsnemnd mot oss. Vi klarte å minimalisere belastningen for pasientene. Etter 6 uker satte partene seg igjen ved forhandlingsbordet og det ga resultater! Tillegget sykepleierne den gangen fikk i Oslo kommune er fortsatt gjeldene.

Da regjeringen i forbindelse med helsereformen valgte NAVO som arbeidsgiverorganisasjon fikk vi igjen noen utfordringer. NAVO ønsket ulike avtaler lokalt på alle helseforetak i Norge. Vi ønsket å bevare en struktur med sentrale tariffavtaler for sykehusene i Norge. Det endte opp i en streik i sykehussektoren som igjen gikk over 6 uker! Det er mulig bare på grunn av kreative streikeuttak som rammer pasientene i liten grad og rammer arbeidsgiver hardt økonomisk. Lange streiker krever det en strukturert og klar ledelse både sentralt og på de lokale streikestedene. Våre streikende ble inndelt i arbeidsgrupper med gitte arbeidsoppgaver hver dag. Vi er minst like nøye som arbeidsgiver med fravær og sykemeldinger! Heldigvis er sykepleiere kreative og løsningsorienterte så vi lærer utrolig mye for hver streik!

Her fikk vi vist vår nye arbeidsgiverorganisasjon hvor viktig kravet vårt var for sykepleierne og det har vi nytte av hver dag.

Info. fra Med. reg-ansvarlig:

Kjell Berntzen

Dere må huske på at når nyansatte skal meldes inn i foreninga er det viktig å få beskjed om de er montør, lærling eller hjelper.

Det er også viktig ved bytte av bedrift. Dette er av hensyn til forsikringene vi har. Husk også på å melde adresseforandring!

Dette er sammendraget fra «Fremtiden i våre hender» sin rapport publisert 17.01.2005.

«Fra fattig til rik»

Norge ga i 2003 14,5 milliarder kroner i bistand til utviklingsland. Samtidig fikk Norge en gavepakke fra de fattige som var minst 10 milliarder kroner større.

Denne omvendte bistanden, eller i-hjelpen, tar flere former. Den skyldes at rike land nyter store fordeler i markedene for varer, kapital, arbeidskraft og miljøskadelige utslipp. Med begrep lånt fra u-hjelpsterminologien, kan vi si at de mottar både varebistand, finansbistand, ekspertbistand og miljøbistand fra de fattige. For Norges del er det varebistanden (10,6 mrd) og miljøbistanden (14,2 mrd) som teller mest.

Vi tjente 10,6 milliarder på billige u-landsvarer

Prisene på råvarer og jordbruksvarer som eksporteres i stort omfang fra u-land til i-land, er reelt sett halvert i perioden etter 1980. Også prisene på de industrivarer som betyr mest for flest u-land, nemlig tekstiler og bekledningsvarer, er sterkt redusert i forhold til prisene på andre varer.

Hadde prisene på råvarer, jordbruksvarer, tekstiler, klær og sko fra u-land siden 1980 utviklet seg likt

med prisene på alle varer som omsettes i Norge, måtte vi ha betalt langt mer for disse varene enn vi faktisk gjorde. De mengdene av disse varene som vi importerte i 2003, hadde kostet 10,6 milliarder kroner mer enn vi faktisk betalte for dem.

Denne «varebistanden» – det vi tjente på lave priser på u-landsvarer – er tidligere beregnet for 1991 og for alle år siden 1994. Tallet for 2003 er 3,1 milliarder kr. høyere enn i 2002, og det klart høyeste som hittil er beregnet. Knappt én milliard av denne økningen skyldes at vi importerte mer av disse varene enn året før – resten skyldes at de ble billigere, regnet i faste norske kroner.

Varebistanden fordelte seg på vel 6,0 mrd. kr. knyttet til billigere råvarer, og vel 4,5 mrd. kr. knyttet til billigere tekstiler og bekledningsvarer. Beregningene for råvarer bygger på et utvalg av 49 jord- og skogbruksprodukt, mineraler og metaller som vi importerte for minst 10 mill. kr. av enten i

1980 eller i 2003. Utvalget av råvarer er dermed utvidet med 14 varer fra det som har vært brukt i tidligere utgaver av I-hjelpen, samtidig som det er gjort mindre justeringer i definisjonen av utviklingsland. Ingen av disse justeringene har fått stor betydning for resultatet. Nettovirkningen av begge er å øke den beregnede varebistanden med 73 mill. kr.

Norge får lite direkte finansbistand

Med finansbistand mener vi det rike land tar inn i renter og avdrag på illegitime lån til u-land – dvs. lån som det ikke er rimelig å kreve tilbakebetalt, eksempelvis fordi de i sin tid ble gitt til korrupte og udemokratiske regimer som sløste dem bort. Mange rike land mottar likevel en stor årlig pengestrøm i renter og avdrag på slike lån, selv om de har blitt mer tilbakeholdne med å gi nye lån til tilsvarende regimer.

Norge har aldri hatt store fordringer av denne typen. De norske fordrin-

gene som kan regnes som illegitime, er noen av de statlige fordringene på u-land som har oppstått ved at staten gjennom Garantiinstituttet for eksportkreditt (GIEK) på til dels tvilsomt grunnlag har garantert for lån knyttet til eksport av norske varer. Disse utgjorde til sammen kr. 3,17 mrd. ved utgangen av 2003. Påfallende nok finnes ingen samlet oversikt over hva u-land faktisk betalte i renter og avdrag på disse låna i 2003, men summen antas å være beskjeden.

Trolig har Norge vel så stor fordel av pengestrømmen andre rike land mottok. I 2003 mottok de 723 milliarder kroner mer i renter og avdrag på gamle lån til u-land enn de ga i nye lån. Fordi i-land er mer tilbøyelige enn u-land til å bruke inntektene sine på import av norske varer, kan dette ha økt Norges eksportinntekter med om lag én milliard kroner.

Hjerneflukt til Norge – men ingen ekspertbistand i praksis

Innvandringa fra utviklingsland til Norge har en betydelig preg av «hjerneflukt». Det vil si at langt flere av innvandrerne har høyere utdanning, enn gjennomsnittet av innbyggere i landa de kommer fra. Dette gjelder innvandrere fra samtlige av de ti utviklingslanda som har sendt flest innvandrere til Norge. Innvandrere

fra Sør har også oftere høyere utdanning enn innfødte nordmenn, selv om denne forskjellen er liten (23 % mot 22 %).

I praksis er det likevel tvilsomt om Norge drar noen netto økonomisk fordel av innvandrernes ekspertise. Til tross for at de er vel så godt utdannet som innfødte, er de nemlig langt oftere uten arbeid, og blant dem som har arbeid, er det bare tredjeparten så mange som har høgt kvalifiserte stillinger som av innfødte nordmenn. Situasjonen står i skarp kontrast til det en ser i for eksempel USA, som mottar en betydelig ekspertbistand fra Asia og Afrika. Der er ikke bare asiatiske og afrikanske innvandrere betydelig bedre utdannet enn innfødte amerikanere, men jobber i stillinger som svarer til deres kvalifikasjoner.

Stor miljøbistand

Med miljøbistand mener vi den fordele i-land har av å kunne påføre u-land miljøskader uten å måtte betale kompensasjon for dette. I denne rapporten drøftes bare én type miljøbistand, nemlig den som skyldes at i-land slipper ut vesentlig mer CO₂ per hode enn u-land, mens u-land rammes hardest av skadevirkningene. Denne formen for ubetalt kompensasjon er trolig den viktigste formen for miljøbistand fra Sør til Nord.

Å beregne størrelsen på denne bistanden byr på vanskeligheter, særlig på grunn av problemene med å kostnadsfeste skadevirkningene av CO₂-utslipp. En mulig og rimelig forenkling er imidlertid å ta utgangspunkt i prinsippet om omsettelige utslippkvoter, og anta at disse ble fordelt blant alle land i forhold til deres folketall. Siden land i Nord slipper ut mye mer per hode enn land i Sør, måtte de kjøpe utslippkvoter i stort omfang fra de sistnevnte for å kunne opprettholde sine nåværende utslipp. Ulike beregninger som er gjort, kan tyde på at prisen for retten til å slippe ut ett ekstra tonn karbon, eller 3,7 tonn CO₂, da ville ligge på om lag \$ 300.

For å dekke opp forskjellen mellom den utslippkvoten Norge hadde blitt tildelt på grunnlag av folketallet, og landets faktiske utslipp av CO₂ i 2003, måtte landet i så fall ha kjøpt utslippkvoter fra utviklingsland for 14,2 milliarder kroner.

Dette tallet er likevel et svært lavt anslag for den miljøbistanden utviklingsland yter Norge. Vi har nemlig i mange tiår forurenset atmosfæren deres i langt større utstrekning enn de selv har gjort, uten å betale erstatning for dette. Bare de ubetalte rentene på denne akkumulerte miljøgjelda må antas å utgjøre en betydelig større sum enn de 14,2 milliardene.

Rapporten kan lastes ned her: <http://www.fivh.no/index.php?back=2&artikkelid=1328>

Er utgitt av «Framtiden i våre hender»

Fredensborgvn. 24g, 0177 Oslo • Telefon: 22 03 31 50 • Telefaks: 22 03 31 51

Der ingen skulle tru at nokon kunne bu

Kjell Berntzen har vært på Møre og intervjuet Stein Dale

Etter rullerende permisjoner i faget i 1993/94, slutta jeg i faget for å prøve noe nytt.

Begynte i det små med kjøkkeninnredning. Satsa også på villsvin samtidig som jeg drev med kjøkken. Dette holdt jeg på med fram til 1989 da jeg ble bonde på heltid. Da kjøpte jeg meg en gård i Møre, og starta opp med sau. Men detta var ikke mye å bli rik av. Skaffa meg derfor også en jobb på ett fiskeslakteri i nærheten.

Om jeg savner heis? Nei, men miljøet savner jeg. Men jeg trives med dette livet. Jeg har jo alltid vært glad i villmarkslivet med jakt, fiske og det å leve i naturen. Jeg tror aldri jeg trivdes helt som bygutt. For mye mas og stress. Det å bli bonde har vel også alltid vært en guttedrøm. Det ligger nok i genene. Morsslekta kommer jo fra gård på Nordmøre tilbake til ca.1730, og farsslekta dreiv gård i Romsdalen.

I dag har jeg ca 75 sau på beite, og har satsa på å drive økologisk. Men som sagt; jeg jobber fortsatt 3 dager i uka for Halsa Fiskeoppdrett. I tillegg snekrer jeg engangspaller på gården, som jeg selger til fiskeoppdretter. Jeg har også et eget sagbruk hvor jeg skjærer alle materialene sjøl. Jeg skjærer for andre også når jeg har tid til det, for å spe på inntekten. Klart jeg tjente bedre i heis, og hadde fast arbeidstid, men jeg trives bedre nå, sjøl om det aldri blir noen 7-16 dag, og jeg jobber 7 dager i uka.

Huset er gammalt og slitt, men det får jeg ta når jeg får tid. Nå har jeg bygd ca.750 meter vei ned til sjøen hvor jeg har lagt ut 4 hyttetomter, hvor jeg skal bygge 4 hytter som skal leies ut.

Mange spør om det er ensomt å bo her aleine, men jeg stortrives. Og så hender det att jeg får besøk av gamle

arbeidskamerater. Det er stort sett om sommeren, men så er det jo ca.60 mil å kjøre.

Årets lærlinger på Opphei

Tor Erik Lundberg

Årets lærlinger er på plass på Opphei (Opplæringskontoret for heisfaget) og er allerede i gang med sin første kursuke. I alt 15 lærlinger er tatt inn fordelt på de forskjellige medlemsbedriftene, kan opplæringsleder Geir Håvi melde.

Geir tok over jobben som opplæringsleder etter Kari Anne Bye Aastrup 1. juni i fjor.

Når Geir ikke er på Opphei, som kun er en 50 % stilling, så jobber han som heismontør i Reber Schindler Heis i Drammen.

Stiftelsen Opphei er et landsdekkende opplæringskontor for heisfaget som ble opprettet i 1998. Opphei gjennomfører teoriundervisning etter læreplanen for VK II/Heismontørfaget, og følger opp at lærlingene arbeider etter samme plan i bedriften. Til sammen 10 kursuker skal lærlingene gjennom i løpet av læretida.

Opplæringskontoret tegner kontrakt med lærlinger, har det faglige ansvaret og plasserer lærlingene i en eller flere medlemsbedrifter. Som oftest søker lærlingene direkte til bedriftene, og bedriften velger ut lærlingen selv etter avtale med Opphei. Bedriftene har selv arbeidsgiveransvaret for lærlingene.

Intensjonen er at det skal være en klasse pr. år med 12 elever, fordelt på de 8 medlemsbedriftene som er Kone, Reber, Stahl, Otis, Thyssen, HK-Service, Uni Heis og Melbye Heisservice.

Læretiden er på 4½ år, med to års fratrekk for grunnkurs og VK I. Eksamen VK II heis, gjennomføres etter ca 2 år i læra. Etter endt læretid følger fagprøven, som er kjent for de fleste, som lærlingen har 33 dager på å gjennomføre.

Lærlingene lønnes prosentvis etter snittet i bransjen, som for tiden er kroner 208,25 (Overenskomsten 2002–2004).

1. halvår 30 %
2. halvår 40 %
3. halvår 45 %
4. halvår 55 %
5. halvår 80 %

MEDLEMSBEDRIFT	2005	2004	2003
Reber, Oslo	3		2
Reber, Kristiansand	1		
Reber, Trondheim			2
Stahl, Oslo	1		
Thyssen, Oslo	1		
Thyssen, Stavanger	1		
Otis, Oslo	2		
Otis, Moss	1		
Otis, Hamar	1		
Kone, Oslo			2
Kone, Trondheim	1		1
Kone, Drammen	1		
Kone, Hamar	1		
Kone, Fredrikstad	1		
HK-service, Bergen		2	1
HK-Service, Kristiansand		1	
Melbye, Oslo			1

Tabellen ovenfor viser antall lærlinger som er tatt inn de tre siste årene. ▲▼

Den første historieboka (1930–1955)

HMF har bestemt å trykke opp den aller første historieboka (1930-1955) igjen.

De som vil ha et eksemplar må bestille før vi trykker opp.

Bestilling sendes Kjell Berntzen, fortrinnsvis på

e-post: kjell.berntzen@heis.no. Har du ikke e-post kan Kjell nåes på mob: 905 51 422.

Feil heis på feil sted

Tor Sundby,
medl. Kontrollrådet for heis

En heisstans i et parkeringsanlegg i fjell fikk mye omtale i Bergenspressen, og har aktualisert debatten omkring sikkerheten til montører og brukere av maskinromløse heiser. La meg da si at dette ikke er en kritikk mot et enkelt heisfirma, men generelt om heisleverandører som ukritisk selger heistyper i miljø som de ikke passer inn i.

Det er nødvendigvis ikke selve heisen det er noe feil med, men at heisen rett og slett er plassert på feilt sted.

Noen steder er slik at en burde solgt heiser med tradisjonelt tørneutstyr og maskinrom. Hydraulikkheiser passer ikke som utvendige heiser i et miljø som tilsier mange kuldegrader. Skruheiser passer heller ikke i alle miljøer, og her selges mye rart.

En burde også vært mye mer kritisk til å selge små personheiser i miljø som tilsier behov for bæreheis. (her kommer det et nytt regelverk i den reviderte Plan og Bygningslov)

Så hvorfor er selgere hos heisleverandørene så ukritisk ved valg av riktig heis på riktig sted?

Den nye generasjon heiser preges av heiser hvor maskin er plassert inne i heissjakt; både i sjakttopp, sjaktbunn og andre løsninger i heissjakt. Tavle-

skap er stort sett plassert i små skap i miljø hvor det ferdes folk, ofte i leiligheter.

At disse heistypene kan utgjøre en sikkerhetsrisiko for både bruker og montører er klart, og denne type heis gir også et dårlig arbeidsmiljø, derfor blir det viktig med riktig heis i riktig miljø.

De omtalte heisene i Bergen er maskinromløse heiser med gearløs maskin, de er plassert i et garasjeanlegg i fjell, og med svært store etasjeavstander. Heisen har ikke nødkjøring, men kun manøverknapp som holder bremsen åpen i kort tid. En er altså avhengig av at vekten i heisstol beveger heisstol opp eller ned.

Men skulle heisen fange langt nede i sjakten, løsner ikke heisen ved å bruke den elektriske bremseløfter. Da må montørene enten fires ned i sjakten eller klatre opp til heisstol for å feste talje. For dem som sitter fast i heisen må det føles ubehagelig å ikke vite hva som foregår, og for montørene er faren for å bli skadet stor.

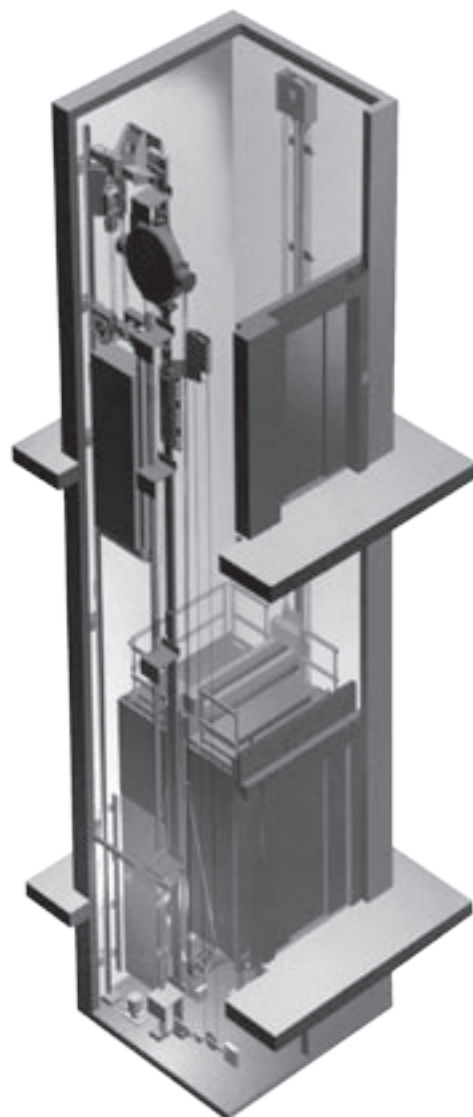
Hvilke risikovurdering heisproduzenten har gjort kjenner jeg ikke til, men etter min mening burde en slik heistype aldri vært plassert i et slikt fjellanlegg.

Det sier seg selv at dette er en situasjon som vi montører ikke kan akseptere, og som må gjøres noe med. Klubbene bør ta opp problemet med bedriften, og kreve kjøretablå i tavle.

Om ikke heisleverandørene forstår alvoret og vise til «ditten og datten» av regelverk, så får vi montører også bruke regelverket som skal sikre liv, helse og miljø, noe som vil bli så kostbart for kunden at de nok vil måtte reagere overfor heisleverandøren.

Så konklusjonen må bli at det i lengden vil bli både billigere og bedre å montere riktig heis i riktig miljø.

(KONE antar på hjemmesida si at to tredjedeler av alle nye heiser vil ved slutten av 2010 det være maskinromsløse. Red. anm.)

HEISTEKNISK RÅDGIVNINGSFIRMA SELGES

Som følge av at eieren har nådd pensjonsalderen, er godt innarbeidet heisteknisk rådgivningsfirma (15 års drift) til salgs.

Firmaets kundekrets befinner seg på Østlandet med hovedtyngde i Oslo-området.

Firmaet har god inntjening med mange faste kunder/oppdrag.

For rett person med god serviceinnstilling er det potensial for økt inntjening.

For å kunne tilfredsstille markedets etterspørsel, må interesserte kjøpere kunne få sentral godkjenning i klassene SØK, PRO og KPR. Dette betinger at en eventuell kjøper har faglig bakgrunn fra heisbransjen.

Etter nærmere avtale kan nåværende eier være med i en oppstartsfase. Dette både for å sette ny eier inn i virksomheten og for å introdusere denne for selskapets kunder.

Interesserte kjøpere kan henvende seg til **BMA – Heisteknisk rådgivning AS**
v/Bjørn M.Andresen

Postboks 9058 Grønland, 0133 Oslo • Tlf 22 17 30 00 • E-mail: bma@bma.no

Jubileumsfesten

Den 3. desember fyller HMF 75 år!

I den forbindelse blir det arrangert jubileum Dato: 10. desember. Sted: Arena på Lillestrøm.

Alle medlemmer, med ledsagere er herved invitert.

Egenandel på kr. 250,- pr. person dekker overnatting, middag med drikke og alle billetter for de som reiser med tog, fly eller buss. Billettene refunderes ikke i etterkant. De bestilles gjennom foreninga, og klubbene administrerer det.

Påmelding på e-post: heis@heis.no eller via vanlig post til: Heismontørenes fagforening Schweigaards gate 34F, oppg. 2, 0191 Oslo

Påmeldingen er bindene

Foreløpig ser programmet ut slik:

18.00 – Aperitiff

19.30 – Middag

Forrett: *Marinerte krepsehaler med avocadokrem.*

Hovedrett: *Ytrefilet av okse med rødvinsaus, grillet tomat og urtebakte poteter.*

Dessert: *Jordbær og blåbærterte.*

I tillegg blir det kultur/musikk

Navn		Navn på ledsager	
Adresse		Postnummer	Poststed
Overnatting: Ja / Nei	Reise fra ...	Telefonnummer	Bedriftsklubb
Andre opplysninger, som f.eks. om du kommer seinere, ikke skal ha mat, skal ha vegetarmat/Halal etc			

FRA SJAKTA:

Tor Erik Lundberg

Navn: Dag Øystein Myhrer

Alder: 20

Klubb: Kone, Fredrikstad

Bosted: Skiptvet

Stilling: Lærling

Hvordan fikk du interessen for heismontørfaget?

Jeg har hørt mye bra om faget fra faren min som jobber i heiskontrollen (Jonny Myhrer). Jeg har også et søskenbarn som jobber hos Reber i Fredrikstad.

Allerede på ungdomskolen var jeg utplassert i Access. På videregående var jeg utplassert hos Reber i Fredrikstad. Jeg begynte som hjelpearbeider på Kone i Oslo rundt påsketider, før jeg fikk tilbud om lærlingplass i Kone 15. august.

Hvordan er førsteinntrykket ditt?

At det er mye variert arbeid og ryddige forhold.

Jeg ser på meg selv som veldig heldig som har kommet inn i faget som 1 av 15 lærlinger.

Hva synes du om Opphei?

De har et veldig bra opplegg for lærlinger.

Hvilken skole har du gått tidligere?

Jeg har gått på elektro grunnkurs, VK I og VKII ved Askim videregående skole.

Hvordan synes du at miljøet er i avdelingen?

Veldig bra. God kameratslig tone.

Hvor mange er dere i avdelingen?

8 mann.

Hva hadde du gjort nå hvis du ikke hadde fått lærlingplass?

Hadde det ikke blitt noen jobb nå, så hadde det blitt militærtjeneste på meg.

Hva jobber du med nå om dagen?

Nyanlegg i Fredrikstad, med tre heiser.

Fritidsinteresser?

Jeg trener styrketrening, og kickboksing på kampsportsenteret i Sarpsborg.

Jeg synes det er viktig å holde formen. ▲▼

Reber Schindler 60 år

Redaksjonen

Reber Schindler Heis A/S er bransjens største firma med en årlig omsetning på omkring 285 millioner kroner og ca. 300 ansatte. RSH har hovedkontor lokalisert i Vennesla utenfor Kristiansand, og har avdelingskontorer fordelt over hele landet. Reber Schindler Heis A/S ble stiftet av brødrene Emil og Alfred Reber i 1945, og het i begynnelsen Brødrene Rebers Mekaniske Verksted. Selv om starten i «bua» på Vennesla var beskjeden, vokste firmaet raskt. På 60-tallet ble navnet endret til Reber Heis A/S.

Allerede på slutten av 30-tallet begynte Emil Reber å importere heiser fra Schindler i Sveits. Brødrene Reber, som forøvrig selv er av Sveitsisk avstamning, hadde rask suksess med bedriften og etter oppkjøpet av Wisbech i 1968 var markedsandelen opp i nesten 50 %.

RSH har siden 1977 vært 100 % eid av Schindler-gruppen, som har hovedkontor i Ebikon utenfor Luzern i Sveits.

Vi gratulerer Reber med 60 år!

Verv i Heismontørenes Fagforening pr. 31.08.05

Styret

Verv	Periode	Navn	Telefon privat	Mobiltlf	E-post
Leder	04 – 06	Rune Larsen	67 56 14 52	951 91 555	rune.larsen@heis.no
Nestleder	05 – 07	Dag Thoresen	69 30 83 44	971 80 520	dag.thoresen@broadpark.no
Nestleder	05 – 07	Tore Grov		951 73 050	grethe.marka@nokab.no
Sekretær	05 – 07	Tor Moen	35 53 67 03	909 16 330	tor.moen@heis.no
Kasserer	04 – 06	Bjørn Andersen	63 82 65 65	917 21 399	bjorn.andersen@heis.no
Studieleder	05 – 07	Per Arne Jensen Salo	22 68 99 47	918 53 408	per.arne.salo@heis.no
1. styremedlem	05 – 07	Vidar Holm	63 87 97 93	970 62 663	vidar.holm@heis.no
2. styremedlem	05 – 07	Johan Molander	67 06 19 88	950 52 354	jmolande@start.no
3. styremedlem	05 – 07				
Lærlingansvarlig	05 – 07	Freddie Sanden	67 07 52 43	952 98 589	
1. vararepresentant	05 – 07	Arne Pedersen		907 65 007	arne.pedersen@netcom.no
2. vararepresentant	05 – 07	Espen Milli	21 92 13 02	902 07 501	espen.milli@chello.no
3. vararepresentant	05 – 07	Roar Strand		951 92 117	trondheim@heis.no
4. vararepresentant	04 – 06	Ulf Grabner		916 32 996	grabner@frisurf.no
5. vararepresentant	05 – 07	Terje Amundsen	63 84 20 73	952 28 775	ter-amu@online.no

Andre verv

HMS-ansvarlig	05 – 07	Torgeir Testdal		951 92 115	hms@heis.no
Medl.reg.		Kjell Berntzen	22 28 37 60	905 51 422	kjell.berntzen@heis.no
Akkordkontrollør	05 – 07	Fritjof Johansson	22 61 09 09	915 88 420	fritjof1809@hotmail.com
Redaktør/nettansvarlig	05 – 07	Geir Eigil Løkke	22 75 00 85	908 77 082	geir.lokke@heis.no
Lærlingerepresentant	05 – 06	velges seinere			
Pensjonsansvarlig		Roar Enerly	22 15 52 78	916 34 682	roar.enerly@heis.no

Avdelingsledere i Heismontørenes Fagforening

Bergen	05 – 07	Jan-Erik Brurberg Olsen		918 77 131	bergen@heis.no
Drammen	04 – 06	Karl Fredrik Brurberg		959 82 338	karlfburberg@hotmail.com
Hedmark/Oppland	04 – 06	Arild Nysted		911 09 858	
Møre og Romsdal	05 – 07	Joar Vadset		992 42 811	jovadset@online.no
Nord-Norge	04 – 06	Jan Wahlgren		951 91 583	
Oslo	04 – 06	Rune Larsen	67 56 14 52	951 91 555	rune.larsen@heis.no
Stavanger	03 – 05	Jan Refsnes	51 66 78 04	918 72 686	janrefsn@online.no
Trondheim	04 – 06	Roar Strand		951 92 117	trondheim@heis.no
Vestfold/Telemark	04 – 06	Ståle Hovland	35 96 24 69	913 08 182	shov@c2i.net
Østfold	04 – 06	Øyvind Larsen	69 39 94 23	913 61 344	loeyvin@online.no

Klubbledere i heisfirmaene

Otis	Hovedtill.	Roar Strand		951 92 117	roar.strand@heis.no
Euroheis	Oslo	Ulf Grabner		916 32 996	grabner@frisurf.no
Kone		Per Arne Jensen Salo	22 68 99 47	918 53 408	per.arne.salo@heis.no
Melbye	Oslo	Terje Amundsen	63 84 20 73	952 28 775	ter-amu@online.no
Reber Schindler	Hovedtill.	Terje Skog		908 77 069	terje.skog@heis.no
Reber Schindler	Oslo	Richard Dalberg	22 27 19 14	909 28 637	richard.dalberg@heis.no
Stahl	Oslo	Espen Milli	21 92 13 02	902 07 501	espen.milli@chello.no
Stahl	Bergen	Tore Hansen	56 14 05 67	915 95 397	bergen@heis.no
Thyssen	Oslo	Vidar Holm	63 87 97 93	970 62 663	vidar.holm@heis.no
Uni	Oslo	Hans Petter Sandaas		950 85 853	
Ribe	Oslo	Henning Hottran	63 97 90 09	906 27 373	hhottran@start.no
HK Service	Bergen	Svein Arild Pedersen		905 89 657	svein.arild.pedersen@hk-service.no
Heis-Tek	Oslo	Terje Gundersen		909 47 048	
Sanne Spesialheiser		Johan Vasstrand		975 61 900	

Avdelings- og klubbkontorer

Avdeling	Adresse	Telefon kontor	Telefaks	E-post
Oslo	Schweigaardsgt 34F, oppg. 2, 0191 Oslo	22 17 45 50	22 17 45 53	heis@heis.no
Bergen	Kalfarv. 71, 5018 Bergen	55 36 87 66	55 36 55 77	bergen@heis.no
Trondheim	Postboks 9254, 7424 Trondheim	72 84 83 90	72 84 83 90	trondheim@heis.no
Stavanger	Lagårdsvei 124, 4011 Stavanger	51 84 04 60		stavanger@heis.no
Reber	c/o HMF			reberklubben@heis.no
Kone	c/o HMF			koneklubben@heis.no
Thyssen	c/o HMF			thyssenklubben@heis.no
Otis	c/o HMF			otisklubben@heis.no